7/7910-15393

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Zeki ÇAKAN tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delaletlerinizi arz ederim. 15.05.2002

Dr. Azmi **ATEŞ**
İstanbul Milletvekili

SORULAR:

1- Hidroelektrik santrallerinde elektrik üretiminin durdurulmasının esas sebebi olarak, Türkiye'nin "alım garantili anlaşmalar" gereğince elinde kalan doğalgazı tüketmek için, elektrik üretiminde kullanması gösterilmektedir.
Bu doğru mudur?

2- Doğru ise, tazminat ödememek için 2002 ve 2003 yıllarında elektrik üretiminde artı olarak kullanılması düşünülen doğalgaz miktarı kaç metre küptür?
Bunun bedeli kaç ABD dolarıdır?

3- Türkiye hidroelektrik santrallerini durdurarak ya da kapasite kısıtlamasına giderek, doğalgazdan üretmeyi düşündüğü -çok daha pahalıya mal olan- elektrik miktarı kaç kilowat olacaktır?
Bu durumda ülkemizin toplam mali kaybı kaç ABD doları olacaktır?

4- 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren diğer ülkelerle **yapılan doğalgaz anlaşmaları hangileridir?**
Bu anlaşmalar, **hangi gerekçelerle, hangi ülkelerle, hangi yıllarda, hangi miktarlarda yapılmıştır?**
Bu anlaşmaların **hangileri alım garantili olarak yapılmıştır?**
Ülkemizin, Mavi Akım başta olmak üzere, "alım garantili anlaşmalar" gereği olarak, 2002, 2003, 2004 ve 2005 yıllarında tüketmek mecburiyetinde olduğu doğal gaz miktarı kaç milyar metre küptür?

5- 15 Ocak 2002 tarihinde –doğalgaz tüketimiyle ilgili olarak- 13013 numara ile soru önergeme verdiğiniz cevaplarda, **2001 yılında ki toplam doğalgaz tüketiminin 15,5 milyar metre küp** olduğunu, bunun 10,634 milyar metre küpünün elektrik üretiminde, 2,767 milyar metre küpünün konut ısıtmasında, 2,006 milyar metre küpünün de sanayide kullanıldığını ifade etmektesiniz.
Ülkemizde henüz ufukta, ekonomik büyüme görünmediğine göre, görünse de çok fazla bir anlam ifade etmeyeceği için, büyümeden dolayı sanayide kullanılan doğalgazda artış olmayacak. Bazı illerde konutlarda doğalgaz kullanılmasından dolayı da yakın gelecekte cazip tüketim rakamlarına ulaşılabileceği ufukta görülmemektedir.
Ayrıca, bu kış doğalgaz fiyatlarının çok yüksek olması dolayısıyla konutlardaki tüketiminde artmadığını, aksine azaldığını düşünmekteyim.
Bu durumda, doğalgaz tüketimindeki hedeflenen rakamlara nasıl ulaşmayı düşünüyorsunuz?
"Alım garantili anlaşmalar" gereğince, elde kalan doğalgazdan -çok daha fazla pahalıya mal olan- elektrik üretimine ne zamana kadar devam etmeyi düşünüyorsunuz?

7/7410-15353

6- 30 Haziran 1999 tarihinde DPT, Müsteşarı Prof. Dr. Orhan Güvenen imzasıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına gönderdiği yazıda özellikle;
"Müsteşarlığımızca yapılan çalışmada, 2005 yılı itibariyle elektrik enerjisi sektöründe yaklaşık **15 milyar metre küp doğalgaz ihtiyacı gözükmesine karşılık, BOTAŞ Genel Müdürlüğü** tarafından 2005 yılı için aynı amaçla **30 milyar metre küp gazın tüketilmesinin planlandığı** ve buna göre gaz alım bağlantılarına gidildiği **görülmektedir.** Bu durumda, 2005 yılında yine yaklaşık **15 milyar metre küp** ihtiyaç olmaması nedeniyle tüketilemeyeceği ve bedelinin **"take or pay", "al ya da öde"** şeklindeki **alım garantili anlaşmalar gereğince** ödenmek durumunda kalınacağı, **gazın tüketilmek istenmesi halinde de gereksiz santral yatırımlarına girileceği anlaşılmaktadır"** denmektedir.
Bu durum, 20 Eylül 2000 tarihli DPT Raporunda teyid edilerek, **bu yanlış uygulamanın Hazine üzerindeki yükünün yıllık 1.5 milyar dolar mertebesine ulaşabileceği ifade edilmektedir.**
Ayrıca, 1 Haziran 2001 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda Mavi Akım üzerine yaptığım konuşmada bu durumu ısrarla vurgulamama ve 15 Ocak 2002 tarihinde 13013 numara ile sorduğum soru önergemde de size önemle hatırlatmama rağmen, vermiş olduğunuz cevaplarda özetle şöyle demektesiniz. "Ülkemizin doğal gaz talebi BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından yapılan "Doğal Gaz Master Plan" çalışması ile tesbit edilmektedir. Bu çalışmada yer alan elektrik, konut, sanayi ve gübre sektörüne ait talep tahmin bilgileri DPT'ına da gönderilmektedir. Sayın Başbakanımızın talimatları doğrultusunda, DPT'nin koordinasyonunda; ETKB, TEAŞ, DSİ, BOTAŞ Genel Müdürlüğü ve Hazine Müsteşarlığı uzmanlarından oluşan bir çalışma grubu 17 Aralık 1999-17 Şubat 2000 tarihleri arasında bir dizi toplantılar yaparak, orta ve uzun dönem Türkiye elektrik enerjisi planlamasını görüşmüştür. **Bu çalışmanın sonucunda; 2000-2004 döneminde elektrik enerjisi planlaması ve bu planlama dahilinde kurulması öngörülen santraller belirlenmiştir.** 2005 ve sonrası dönemle ilgili çalışmalar ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından sürdürülmektedir. **DPT'nin koordinasyonunda yapılan bu çalışma sonucunda 2000-2004 dönemi enerji planlamasında mutabakat sağlanmış olup, buna göre Türkiye Doğal Gaz Arz –Talep Tablosu revize edilmiştir.**"
Sayın Bakan -aynı önergenin 3. sorusunda ifade ettiğim gibi ülkemizdeki yetkili kurumlarca- **doğalgaz tüketiminin 2010 ve 2020 yılları için ortalama 30 ve 43 milyar** metre küp olarak tesbit edilen rakamların **Mavi Akım anlaşmasından sonra** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından 55 ve 82 milyar metre küp olarak değiştirilmesiyle ilgili olarak, sorduğum sorulara verdiğiniz cevapların ışığı altında **size, bu defa kamu vicdanını tatmin edecek şekilde cevap vereceğiniz düşüncesiyle sormak istiyorum.**
Bugün "alım garantili anlaşmalar" gereğince tüketilemeyen doğalgaz için tazminat ödeme mecburiyetinde kalınmasını nasıl izah ediyorsunuz?
Bu yönetim zaafı değil midir?
Bundan dolayı, Türkiye'nin 2002 ve 2003 yıllarında ödeme mecburiyetinde kalacağı miktar kaç ABD dolarıdır?

7- Eğer Mavi Akım Anlaşması gereği olarak Rusya gaz teslimine 2000 yılında 0.5 milyar metre küple başlayıp 2001'de 4 ve 2002 için 8 milyar metre küp olarak devam etseydi ne olacaktı?
Bu durumda ne kadar daha tazminat ödemek mecburiyetinde olacaktık?

8- Sayın Bakan, Ülkemizin içine düşürüldüğü bu badireden kurtarılması için müşahhas olarak kısa vadeli tedbirleriniz nelerdir?